

Lista płac w praktyce. Odpowiedzi na najtrudniejsze pytania

Wydanie 10.

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Rozdział I. Zasady oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń

Problematyka oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń i różnego rodzaju świadczeń przyznawanych zatrudnionym osobom jest zagadnieniem bardzo obszernym. Poniższe opracowanie pozwoli na poznanie podstawowych zasad, którymi należy kierować się przy rozliczaniu z podatku i składek ZUS świadczeń przyznawanych zatrudnionym osobom.

1. Wpływ Polskiego Ładu na rozliczanie list płac

Mariusz Pięgulski

Ustawodawca w miesiącach od stycznia do czerwca 2022 r. wprowadził program reform znany pod nazwą „Polski Ład 1.0”, przewidujący m.in. wiele zmian mających wpływ na sposób dokonywania przez pracodawców rozliczeń podatkowo-składkowych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych otrzymywanych przez zatrudnione osoby. Najważniejsze z nich (zapisane w ustawie z 29.10.2021 r. o zmianie ustawy od podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2021 r. poz. 2105) to przede wszystkim:

- 1) nowa skala podatkowa i podwyższenie do 120 000 zł progu dochodów, po przekroczeniu którego ma zastosowanie stawka podatku w wysokości 32%;
- 2) podwyższenie do 30 000 zł kwoty wolnej od podatku i kwoty zmniejszającej miesięczne zaliczki podatkowe na mocy PIT-2;
- 3) wprowadzenie ulgi dla tzw. klasy średniej;
- 4) likwidacja możliwości odliczania składki na ubezpieczenie zdrowotne od zaliczek na podatek dochodowy od osób fizycznych;
- 5) zmiana reguł obniżania składki zdrowotnej do wysokości podatku;
- 6) wprowadzenie rozwiązania polegającego na niepobieraniu przez płatnika podatku na wniosek podatnika (np. zleceniobiorcy);

- 7) nowe zwolnienia podatkowe w postaci „ulgi na powrót” dla podatników osiedlających się w Polsce, ulgi dla podatników z co najmniej czwórką dzieci oraz ulgi dla pracujących emerytów;
- 8) nowe reguły ustalania wysokości nieodpłatnego świadczenia przysługującego pracownikowi z tytułu wykorzystywania samochodu służbowego do celów prywatnych;
- 9) objęcie ubezpieczeniem zdrowotnym osób powołanych do pełnienia funkcji na mocy aktu powołania, które z tego tytułu pobierają wynagrodzenie;
- 10) mechanizm odroczonego poboru zaliczek podatkowych.

Niestety Polski Ład 1.0 okazał się w bardzo wielu aspektach niedopracowany i niekorzystny dla płatników oraz podatników, postanowiono więc wycofać się z niektórych jego rozwiązań. Z tego powodu uchwalono ZmPDFizU22(2). Przewiduje ona m.in.:

- 1) nową skalę podatkową;
- 2) obniżenie z 17% do 12% stawki podatku należnego od dochodów nieprzekraczających w roku pułapu 120 000 zł;
- 3) likwidację tzw. ulgi dla klasy średniej;
- 4) dzielenie kwoty zmniejszającej podatek nawet pomiędzy trzech płatników;
- 5) uchylenie mechanizmu odroczonego poboru zaliczek podatkowych polegającego na tzw. rolowaniu zaliczek;
- 6) objęcie zasiłków macierzyńskich „zerowym PIT” (czyli „ulgą dla młodych”, „ulgą na powrót”, „ulgą dla rodzin 4+” oraz „ulgą dla seniorów”);
- 7) zmianę reguł dotyczących oświadczeń składanych przez podatników płatnikom podatku dochodowego;
- 8) wprowadzenie od 1.1.2023 r. możliwości składania przez szerokie grono podatników pisemnego wniosku o niepobieranie w danym roku podatkowym zaliczek, o których mowa w art. 31, 33–35 i 41 ust. 1 PDFizU.

Potocznie, zasygnalizowane wyżej modyfikacje, których data wejścia w życie to przede wszystkim lipiec 2022 r. i styczeń 2023 r., zwane są Polskim Ładem 2.0.

1.1. Obniżenie stawki podatku

Do najważniejszych zmian w ramach tzw. Polskiego Ładu 2.0 należy zaliczyć **obniżenie stawki podatku z 17% do 12% w pierwszym przedziale skali podatkowej**. Na listach płac modyfikację tę pracodawcy powinni uwzględnić od 1.7.2022 r.

Nowa, niższa stawka podatkowa dotyczy każdego podatnika uzyskującego dochody na skali, bez względu na źródło osiąganych przychodów, wysokość przysługujących kosztów uzyskania przychodu, fakt zatrudnienia u kilku pracodawców czy też równoczesnego pobierania emerytury.

Niższy podatek (12% zamiast 17%) powinien być pobierany przez płatników, począwszy od lipca 2022 r., ale przepisy przejściowe stanowią, że obniżenie stawki podatkowej obowiązuje z mocą od 1.1.2022 r.

1.2. Zmiana skali podatkowej i kwoty zmniejszającej podatek

Polski Ład 2.0 sprawił, że skala podatkowa aktualnie prezentuje się następująco:

Podstawa obliczenia podatku w złotych		Podatek wynosi
ponad	do	
	120 000 zł	12% minus kwota zmniejszająca podatek – 3600 zł
120 000 zł		10 800 zł + 32% nadwyżki ponad 120 000 zł

Jak wynika z powyższej tabeli, określona w pierwszym przedziale skali podatkowej kwota zmniejszająca podatek obecnie wynosi 3600 zł. Następstwem tej modyfikacji jest to, iż tzw. kwota wolna od podatku osiąga pułap 30 000 zł, co wynika z tego, iż 3600 zł to 12% z 30 000 zł. Przed obniżeniem podatku kwota zmniejszająca podatek wynosiła 5100 zł (17% z 30 000 zł).

1.3. Nowe zasady stosowania kwoty zmniejszającej miesięczne zaliczki podatkowe

Po nowelizacji PDOFizU dokonanej mocą Polskiego Ładu 2.0, **1/12 kwoty zmniejszającej miesięczne zaliczki podatkowe to obecnie 300 zł**. Przysługuje ona zarówno przy dochodzie do 120 000 zł, jak i przy dochodzie przekraczającym ten pułap. A zatem, wspomniana kwota zmniejszająca powinna być stosowana nie tylko przy zaliczkach 12%, ale również przy zaliczkach w wysokości 32%.

Płatnicy, kalkulując zaliczki podatkowe pracowników od przychodów uzyskanych od stycznia do czerwca 2022 r., uwzględniali na podstawie PIT-2 kwotę zmniejszającą miesięczne zaliczki na podatek w wysokości 425 zł (do końca 2021 r. kwota ta wynosiła 43,76 zł).

Do końca 2022 r. płatnicy z urzędu bądź na wniosek pracownika stosowali całą 1/12 kwoty zmniejszającej podatek. A zatem, w przypadku kilku stosunków pracy pracownik mógł wskazać do stosowania zmniejszenia tylko jednego płatnika. Ponadto podatnicy inni niż pracownicy, a więc uzyskujący np. przychody z działalności wykonywanej osobiście (m.in. z umów zlecenia i o dzieło lub z kontraktów menadżerskich) nie mieli do 31.12.2022 r. prawa do korzystania przy kalkulowaniu ich zaliczek na podatek z 1/12 kwoty zmniejszającej.

Od 1.1.2023 r. to się zmieniło, gdyż zasadniczą nowością w zakresie uwzględniania przez płatników kwoty zmniejszającej podatek jest **umożliwienie od 2023 r. jej stosowania wszystkim płatnikom, po tym, jak otrzymają oni w tej sprawie oświadczenie od podatnika**. W rezultacie, po zmianach kwotę tę uwzględniać mogą również m.in.:

- 1) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i ich jednostki organizacyjne oraz jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej, które dokonują świadczeń z tytułu działalności, o której mowa w art. 13 pkt 2 i 4–9 PDOFizU (m.in. przychody z umów zlecenia i o dzieło, przychody otrzymywane

przez osoby wykonujące czynności związane z pełnieniem obowiązków społecznych i obywatelskich, przychody z umów o zarządzanie przedsiębiorstwem, z aktu powołania czy z kontraktów menadżerskich) oraz art. 18 PDOFizU (przychody z praw majątkowych);

- 2) podmioty przyjmujące na praktykę absolwencką lub staż uczniowski przy poborze zaliczek na podatek od świadczeń pieniężnych wypłacanych z tytułu odbywania praktyk absolwenckich, o których mowa w ustawie z 17.7.2009 r. o praktykach absolwenckich (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 1244) lub odbywania stażu uczniowskiego, o którym mowa w art. 121a ustawy z 14.12.2016 r. – Prawo oświatowe (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 ze zm.).

Ponadto, od 2023 r. podatnik może swobodniej decydować o przysługującej mu kwocie zmniejszającej miesięczne zaliczki podatkowe, gdyż zamiast jednego płatnika **ma możliwość wskazać do 3 płatników, którzy mogą zastosować kwotę zmniejszającą podatek**. Dzięki temu, w przypadku uzyskiwania w danym miesiącu przychodów od więcej niż jednego płatnika, podatnik od 2023 r. został uprawniony do składania nawet dwóm lub trzem płatnikom oświadczenia o stosowanie kwoty zmniejszającej (dalej określanego także mianem: PIT-2), o ile:

- 1) łączna kwota pomniejszenia stosowana przez wszystkich płatników w konkretnym miesiącu nie przekracza kwoty stanowiącej 1/12 kwoty zmniejszającej podatek oraz
- 2) w roku podatkowym podatnik za pośrednictwem płatnika nie skorzystał w pełnej wysokości z pomniejszenia kwoty zmniejszającej podatek określonej w pierwszym przedziale skali podatkowej, w tym również gdy złożył wniosek o niepobieranie zaliczek w danym roku podatkowym na mocy dodanego do PDOFizU art. 31c.

Podatnik, mając na uwadze wybór najlepszego dla siebie rozwiązania, może więc po zmianach „dzielić” 1/12 kwoty zmniejszającej podatek maksymalnie na trzy części i upoważnić w związku z tym do jej stosowania maksymalnie trzech płatników. W konsekwencji, jego zaliczka podatkowa – po złożeniu stosownego oświadczenia – może być pomniejszana u każdego płatnika o:

- 1) 1/24 kwoty zmniejszającej podatek (o 150 zł), przy upoważnieniu dwóch płatników;
- 2) 1/36 kwoty zmniejszającej podatek (o 100 zł), przy upoważnieniu trzech płatników.

Oczywiście przy jednym płatniku kwota zmniejszająca miesięczną należność podatkową wynosić powinna 300 zł.

Pamiętać należy, iż **miesięczna suma pomniejszenia zaliczki na podatek dochodowy nie może przekroczyć 1/12 kwoty zmniejszającej podatek**. A zatem, gdy pracownik przykładowo pracuje w dwóch firmach, wówczas od 2023 r. oświadczenie o stosowanie kwoty pomniejszającej może złożyć:

- 1) tylko do jednego zakładu (wtedy ten wybrany podmiot uwzględnić powinien pomniejszenie zaliczki PIT o pełne 300 zł) lub
- 2) do obu pracodawców i wtedy każdy z nich jest uprawniony do pomniejszenia miesięcznych zaliczek PIT maksymalnie o 150 zł, czyli o 1/24 kwoty zmniejszającej podatek.

Jeśli podatnik otrzymuje w danym miesiącu od tego samego płatnika przychody z różnych tytułów, wówczas płatnik stosuje do tych przychodów oświadczenie o stosowaniu pomniejszenia z tym zastrzeżeniem, że łączna kwota zmniejszająca zastosowana w konkretnym miesiącu nie może przekroczyć ani 1/12 kwoty zmniejszającej ani kwoty wskazanej we wspomnianym oświadczeniu.

Oświadczenie o stosowanie kwoty zmniejszającej (według wzoru określonego przez samego płatnika lub wzoru udostępnionego przez Ministra Finansów w Biuletynie Informacji Publicznej) podatnicy mogą składać płatnikom (w każdym momencie roku) na piśmie albo w inny sposób przyjęty w danym podmiocie. Płatnik powinien je uwzględniać:

- 1) najpóźniej od miesiąca następującego po miesiącu, w którym je otrzymał (jedynie dla organów rentowych przewidziano dłuższy, 2-miesięczny okres, po upływie którego mają one obowiązek uwzględnić złożone oświadczenie);
- 2) do czasu zmiany lub wycofania oświadczenia przez podatnika;
- 3) do dnia ustania stosunku prawnego będącego podstawą zatrudnienia (np. rozwiązania umowy o pracę, umowy zlecenia) – po tej dacie płatnik przestaje stosować wskazaną przez podatnika w oświadczeniu kwotę zmniejszającą podatek.

Co ważne, po zmianach wprowadzonych od 2023 r.:

- 1) nie ma wymogu składania nowych oświadczeń o stosowanie kwoty zmniejszającej miesięczne zaliczki podatkowe, jeśli stan faktyczny wynikający z ww. dokumentów się nie zmienił;
- 2) nadal obowiązuje reguła, w myśl której raz złożone oświadczenie pozostaje w mocy również w kolejnych latach (przez pozostały okres zatrudnienia), chyba że zmianom uległ stan faktyczny w nim wskazany, bo wtedy podatnik jest obowiązany wycofać lub zmienić złożone uprzednio oświadczenie.

Dodajmy, że Polski Ład 2.0 wprowadził regułę, dzięki której **płatnik nie ponosi odpowiedzialności za nieprawidłowe pobranie zaliczki na podatek, spowodowane zastosowaniem się do złożonego przez podatnika oświadczenia o kwocie zmniejszającej**. W razie podania informacji skutkujących zanizaniem należności podatkowej, ewentualne konsekwencje (np. dopłata podatku w zeznaniu rocznym) będą obciążać podatnika.

1.4. Likwidacja możliwości odliczania składki zdrowotnej od podatku

Do końca 2021 r. zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych pomniejszało się o składkę zdrowotną w wysokości nieprzekraczającej 7,75% jej podstawy stanowiącej przychód podlegający jednocześnie opodatkowaniu, w myśl zasady, że nie podlegają odliczeniu odpowiednio od dochodu – składki na ubezpieczenia społeczne, i od podatku – składka na ubezpieczenie zdrowotne, których podstawę wymiaru stanowi dochód (przychód) wyłączony z podstawy podatkowej (art. 26 ust. 1 pkt 2 lit. b i art. 27b ust. 1 pkt 1 lit. b PDOFizU).

Od początku 2022 r. możliwość pomniejszania zaliczki podatkowej o składkę zdrowotną została całkowicie zlikwidowana. Dotyczy to wszystkich podatników, w tym pracowników, a także np. osób zatrudnionych w ramach umów cywilnoprawnych.

Przykład

Porównanie rozliczenia listy płac według zasad obowiązujących w 2021 r. i od 2023 r., w przypadku 30-letniego pracownika niebędącego uczestnikiem PPK:

- 1) otrzymującego co miesiąc stałą pensję w wysokości 3490 zł brutto;
- 2) uprawnionego do podwyższonych kosztów uzyskania przychodu i 1/12 kwoty zmniejszającej miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy złożonego PIT-2):

Lp.	Składniki	Rozliczenie według zasad obowiązujących od 2023 r.		Rozliczenie według zasad obowiązujących w 2021 r.	
		Działanie	Kwota	Działanie	Kwota
1.	Wynagrodzenie za pracę		3490,00		3490,00
2.	Podstawa wymiaru składek społecznych	3490 zł	3490,00	3490 zł	3490,00
3.	Składka na ubezpieczenie emerytalne	$3490 \text{ zł} \times 9,76\%$	340,62	$3490 \text{ zł} \times 9,76\%$	340,62
4.	Składki na ubezpieczenia rentowe	$3490 \text{ zł} \times 1,5\%$	52,35	$3490 \text{ zł} \times 1,5\%$	52,35
5.	Składka na ubezpieczenie chorobowe	$3490 \text{ zł} \times 2,45\%$	85,51	$3490 \text{ zł} \times 2,45\%$	85,51
6.	Suma składek na ubezpieczenie społeczne	$340,62 \text{ zł} + 52,35 \text{ zł} + 85,51 \text{ zł}$	478,48	$340,62 \text{ zł} + 52,35 \text{ zł} + 85,51 \text{ zł}$	478,48
7.	Stawka procentowa podatku		12%		17%
8.	Koszty uzyskania przychodu		300,00		300,00
9.	Podstawa obliczenia zaliczki na podatek po zaokrągleniu do pełnych złotych	$3490 \text{ zł} - 478,48 \text{ zł}$ (skł. społeczne finans. przez zatrudnionego) – 300 zł	2712,00	$3490 \text{ zł} - 478,48 \text{ zł}$ (skł. społeczne finans. przez zatrudnionego) – 300 zł	2712,00
10.	Kwota zmniejszająca miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy PIT-2)		300,00		43,76
11.	Zaliczka na podatek przed zaokrągleniem	$(2712 \text{ zł} \times 12\%) - 300 \text{ zł}$	25,44	$(2712 \text{ zł} \times 17\%) - 43,76 \text{ zł}$	417,28
12.	Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne	$3490 \text{ zł} - 478,48 \text{ zł}$	3011,52	$3490 \text{ zł} - 478,48 \text{ zł}$	3011,52
13.	Składka zdrowotna	$3011,52 \text{ zł} \times 9\%$	271,04	$3011,52 \text{ zł} \times 9\%$	271,04
14.	Składka zdrowotna do odliczenia od podatku		0,00	$3011,52 \text{ zł} \times 7,75\%$	233,39

Lp.	Składniki	Rozliczenie według zasad obowiązujących od 2023 r.		Rozliczenie według zasad obowiązujących w 2021 r.	
		Działanie	Kwota	Działanie	Kwota
15.	Zaliczka na podatek do przekazania na rachunek urzędu skarbowego po zaokrągleniu do pełnych złotych	25,44 zł (po zaokrągleniu do pełnych zł)	25,00	417,28 zł – 233,39 zł (po zaokrągleniu do pełnych zł)	184,00
16.	Kwota netto	3490 zł – 478,48 zł – 271,04 zł – 25 zł	2715,48	3490 zł – 478,48 zł – 271,04 zł – 184 zł	2556,48

1.5. Likwidacja ulgi dla tzw. klasy średniej

Celem zrekompensowania choćby części podatnikom likwidacji opcji pomniejszania zaliczki podatkowej o składkę na ubezpieczenie zdrowotne, Polski Ład 1.0 wprowadził ulgę dla tzw. klasy średniej. Dzięki niej następowało obniżenie podstawy opodatkowania dla określonego przedziału przychodowego.

Z uwagi na zakres podmiotowy wspomnianej ulgi oraz skomplikowany algorytm, który ustanowiono do jej obliczania (już na etapie zaliczek na podatek), preferencja ta niestety od początku budziła kontrowersje. Dodatkowo zapowiedziane przez resort finansów jeszcze pod koniec stycznia 2022 r. rozszerzenie tej ulgi na grupy podatników inne niż pracownicy i przedsiębiorcy opodatkowani według skali podatkowej, byłoby możliwe wyłącznie poprzez wprowadzenie kolejnych skomplikowanych wzorów. Z tych powodów zdecydowano się na likwidację rzeczony preferencji, a rekompensatą tego posunięcia jest opisane wyżej zredukowanie podatku do 12%. **W konsekwencji, płatnicy przy obliczaniu zaliczek na PIT od dochodów pracowników uzyskanych od początku lipca 2022 r. nie powinni już stosować ulgi dla tzw. klasy średniej.**

Mocą przepisów Polskiego Ładu 1.0, ulgę dla tzw. klasy średniej można było podzielić na:

- 1) ulgę miesięczną – stosowaną co miesiąc przy wyliczaniu przez płatników miesięcznych zaliczek podatkowych oraz
- 2) ulgę roczną – stosowaną po zakończeniu roku przez podatników na etapie składania rocznych zeznań podatkowych;

– które były wyliczane według specjalnych wzorów.

Jeśli chodzi o ulgę dla tzw. klasy średniej w ujęciu miesięcznym, to podkreślić należy przede wszystkim, iż stosować ją należało na listach płac do czerwca 2022 r. Polegała ona na tym, że za miesiące, w których podatnik (pracownik) uzyskał w danym zakładzie pracy podlegające opodatkowaniu według ogólnych zasad przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy w wysokości wynoszącej od **5701 zł** do **11 141 zł**, płatnik (pracodawca) pomniejszać powinien dochód o kwotę ulgi w wysokości obliczonej według określonego wzoru.

I tak, dla pracowników, których uzyskane w danym miesiącu i podlegające opodatkowaniu przychody z umowy o pracę wynosiły **co najmniej 5701 zł i nie przekraczały kwoty 8549 zł**, kwota ulgi powinna być obliczana według wzoru:

$$(A \times 6,68\% - 380,50 \text{ zł}) \div 0,17$$

gdzie A to uzyskane w ciągu miesiąca przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy, które podlegają opodatkowaniu zgodnie z art. 27 PDOFizU.

Natomiast dla pracowników, których uzyskane w danym miesiącu i podlegające opodatkowaniu przychody z umowy o pracę wynosiły **więcej niż 8549 zł i nie przekraczały kwoty 11 141 zł**, kwotę ulgi obliczać należało według wzoru:

$$(A \times (-7,35\%) + 819,08 \text{ zł}) \div 0,17$$

gdzie A to znów uzyskane w ciągu miesiąca przychody ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy, które podlegają opodatkowaniu zgodnie z art. 27 PDOFizU.

Dla pracodawców wyznacznikiem wskazującym na możliwość zastosowania ulgi dla klasy średniej powinien być wyłącznie poziom miesięcznych przychodów pracownika. Przepis mówiący o zasadach uwzględniania ulgi dla klasy średniej na listach płac, nakazywał pracodawcom wszakże odnoszenie się do miesięcznego poziomu przychodu pracowników. Roczny przedział przychodowy dotyczy uwzględniania ulgi dla tzw. klasy średniej w finalnym rozliczeniu podatkowym dokonywanym przez pracownika za dany rok.

Reasumując, pracodawca w okresie od stycznia do czerwca 2022 r. był uprawniony do stosowania ulgi dla tzw. klasy średniej za miesiące, w których jego pracownik uzyskał u niego opodatkowane według skali podatkowej przychody z umowy o pracę w wysokości od 5701 zł do 11 141 zł.

Nadmieńmy, że regulacje Polskiego Ładu 1.0 przewidywały, iż podatnik mógł pracodawcy złożyć pisemny wniosek o niestosowanie opisywanej ulgi podatkowej.

1.6. Zlikwidowanie mechanizmu „rolowania” zaliczek podatkowych

Od 1.7.2022 r. ustawodawca postanowił w ramach „poprawiania” Polskiego Ładu uwolnić płatników od odraczania poboru części zaliczek na podatek w przypadku zatrudnionych osób. Dzięki temu nie ma już konieczności stosowania przy rozliczaniu list płac mechanizmu zwanego „rolowaniem” zaliczek, który polegał na przesunięciu terminu poboru zaliczek na podatek u pracowników i zleceniobiorców uzyskujących miesięcznie przychód nie wyższy niż 12 800 zł. Rzeczony rozwiązanie sprowadzało się do tego, że zaliczkę na podatek trzeba było obliczać na dwa sposoby – zgodnie z Polskim Ładem oraz według przepisów obowiązujących na dzień 31.12.2021 r. Jeśli zaliczka obliczona „starą metodą” była niższa, pracodawca ją potrącał, a pobór różnicy między kwotami „starej” i „nowej” zaliczki przesunął aż do miesiąca, kiedy sytuacja się odwróci i zaliczka obli-

czana zgodnie z zasadami wynikającymi z Polskiego Ładu będzie niższa (czyli wystąpi tzw. ujemna różnica). Wówczas dopiero można było zacząć pobierać te różnice, które powstały w kwotach zaliczek na poczet odroczenia.

Dodajmy, że pracownik lub zleceniobiorca mógł zawnieść na piśmie o niestosowanie względem niego omawianego „rolowania”.

Uchylenie wspomnianego mechanizmu rodziło zasadne pytanie: co zrobić z niepobranyymi do końca czerwca 2022 r. zaliczkami PIT w wyniku odraczania terminu poboru części należności podatkowych?

Otóż w celu usunięcia pojawiających się w poruszonej kwestii wątpliwości, nowe uregulowania zwolniły płatnika z obowiązku poboru i wpłacenia niepobranej do 30.6.2022 r. tej części zaliczki podatkowej, która nie została pobrana ze względu na niewystąpienie tzw. ujemnej różnicy umożliwiającej pobranie wcześniej „sprolongowanej” zaliczki. Ostatecznie wszystkie kwoty wynikające z niepobranych przez płatników zaliczek podatkowych zostaną rozliczone przez podatnika w zeznaniu rocznym.

Przykład

Pełnoetatowy, 31-letni pracownik niebędący uczestnikiem PPK, otrzymuje co miesiąc stałą kwotę w wysokości 10 900 zł brutto. Uprawniony jest do 1/12 kwoty zmniejszającej podatek oraz podstawowych kosztów uzyskania przychodu.

Rozliczenie jego listy płac z zastosowaniem reguł obowiązujących od lipca 2022 r. oraz od stycznia do czerwca 2022 r. (z uwzględnieniem w tym drugim przypadku mechanizmu tzw. „rolowania” zaliczek podatkowych), powinno wyglądać jak niżej:

Lp.	Składniki	Wyczenia wg zasad przewidzianych od lipca 2022 r.		Wyczenia wg zasad obowiązujących w okresie od stycznia do czerwca 2022 r.	
		Działanie	Kwota	Działanie	Kwota
1.	Wynagrodzenie za pracę		10 900,00		10 900,00
2.	Podstawa wymiaru składek społecznych	10 900 zł	10 900,00	10 900 zł	10 900,00
3.	Składka na ubezpieczenie emerytalne	10 900 zł × 9,76%	1063,84	10 900 zł × 9,76%	1063,84
4.	Składki na ubezpieczenia rentowe	10 900 zł × 1,5%	163,50	10 900 zł × 1,5%	163,50
5.	Składka na ubezpieczenie chorobowe	10 900 zł × 2,45%	267,05	10 900 zł × 2,45%	267,05
6.	Suma składek na ubezpieczenie społeczne	1063,84 zł + 163,5 zł + 267,05 zł	1494,39	1063,84 zł + 163,5 zł + 267,05 zł	1494,39
7.	Stawka procentowa podatku		12%		17%
8.	Koszty uzyskania przychodu		250,00		250,00

Rozdział I. Zasady oskładkowania i opodatkowania wynagrodzeń

Lp.	Składniki	Wyliczenia wg zasad przewidzianych od lipca 2022 r.		Wyliczenia wg zasad obowiązujących w okresie od stycznia do czerwca 2022 r.	
		Działanie	Kwota	Działanie	Kwota
9.	Kwota ulgi dla tzw. klasy średniej	ulga nie przysługuje	0,00	$[(10\,900\text{ zł} \times (-7,35\%) + 819,08\text{ zł})] \div 0,17$	105,47
10.	Podstawa obliczenia zaliczki na podatek po zaokrągleniu do pełnych złotych	10 900 zł – 1494,39 zł (skł. społeczne finans. przez zatrudnionego) – 250 zł – 0 zł	9156,00	10 900 zł – 1494,39 zł (skł. społeczne finans. przez zatrudnionego) – 250 zł – 105,47 zł	9050,00
11.	Kwota zmniejszająca miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy PIT-2)		300,00		425,00
12.	Zaliczka na podatek przed zaokrągleniem	$(9156\text{ zł} \times 12\%) - 300\text{ zł}$	798,72	$(9050\text{ zł} \times 17\%) - 425\text{ zł}$	1113,50
13.	Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne	10900 zł – 1494,39 zł (skł. społ. fin. przez zatrudn.)	9405,61	10900 zł – 1494,39 zł (skł. społ. fin. przez zatrudn.)	9405,61
14.	Składka zdrowotna	$9405,61\text{ zł} \times 9\%$	846,50	$9405,61\text{ zł} \times 9\%$	846,50
15.	Zaliczka na podatek obliczona według przepisów Polskiego Ładu	798,72 zł (po zaokrągleniu do pełnych zł)	799,00	1113,5 zł (po zaokrągleniu do pełnych zł)	1114,00
16.	Zaliczka na podatek obliczona według zasad obowiązujących 31.12.2021 r.		–	10 900 zł – 1494,39 zł (skł. społeczne finans. przez zatrudnionego) – 250 zł = 9156 zł (po zaokrągleniu) $(9156\text{ zł} \times 17\%) - 43,76\text{ zł} - (9405,61\text{ zł} \times 7,75\%) = 784\text{ zł}$ (po zaokrągleniu)	784,00
17.	Zaliczka na podatek do przekazania na rachunek urzędu skarbowego po zaokrągleniu do pełnych złotych	798,72 zł (po zaokrągleniu do pełnych zł)	799,00	Do odprowadzenia do US jest kwota zaliczki obliczona zgodnie z zasadami z 2021 r., gdyż jest ona niższa od zaliczki ustalonej wedle reguł z 2022 r.	784,00
18.	Kwota netto	10 900 zł – 1494,39 zł – 846,5 zł – 799 zł	7760,11	10900 zł – 1494,39 zł – 846,5 zł – 784 zł	7775,11

1.7. Metodologia wyliczania pracowniczych zaliczek podatkowych po zmianach

Od 2023 r. obliczanie zaliczek podatkowych w przypadku pracowników powinno przebiegać jak zostało to przedstawione poniżej:

Krok 1. Odjęcie od podlegającego opodatkowaniu przychodu sfinansowanych przez zatrudnioną osobę składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, których podstawą jest przychód opodatkowany.

Krok 2. Pomniejszenie przychodu o koszty uzyskania przychodów (250 zł lub 300 zł, ewentualnie 50% przy należnościach związanych z przeniesieniem praw autorskich).

Krok 3. Zaokrąglenie otrzymanej podstawy opodatkowania do pełnych złotych.

Krok 4. Pomnożenie uzyskanej podstawy przez odpowiednią stawkę procentową podatku (12% lub 32%).

Krok 5. Pomniejszenie obliczonej zaliczki na podatek o właściwą kwotę zmniejszającą wynoszącą 1/12, 1/24 lub 1/36 kwoty zmniejszającej podatek, pod warunkiem złożenia przez pracownika oświadczenia o stosowanie w jego przypadku kwoty zmniejszającej (i ewentualnie dodatkowo o 300 zł, jeśli taki przywilej wynika ze złożonego przez pracownika oświadczenia o wspólnym rozliczeniu z małżonkiem lub dzieckiem).

Krok 6. Zaokrąglenie obliczonej kwoty do pełnych złotych.

Przykład

29-letni pracownik (niebędący uczestnikiem PPK) zatrudniony jest w spółce z o.o. na 1/2 etatu, a dodatkowo pracuje na umowę o pracę w niepełnym wymiarze godzin w innej firmie. W spółce:

- 1) otrzymuje co miesiąc stałą pensję na poziomie 2500 zł brutto,
- 2) uprawniony jest do podstawowych kosztów uzyskania przychodu i 1/24 kwoty zmniejszającej podatek (150 zł),
- 3) nie ma prawa do zerowego PIT ani do wspólnego rozliczenia z małżonkiem lub dzieckiem.

W takich okolicznościach rozliczenie jego listy płac za styczeń 2023 r. powinno wyglądać jak niżej:

Lp.	Składniki	Działanie	Kwota
1.	Wynagrodzenie za pracę		2500,00
2.	Podstawa wymiaru składek społecznych	2500 zł	2500,00
3.	Składka na ubezpieczenie emerytalne	$2500 \text{ zł} \times 9,76\%$	244,00
4.	Składki na ubezpieczenia rentowe	$2500 \text{ zł} \times 1,5\%$	37,50
5.	Składka na ubezpieczenie chorobowe	$2500 \text{ zł} \times 2,45\%$	61,25
6.	Suma składek na ubezpieczenie społeczne	$244 \text{ zł} + 37,5 \text{ zł} + 61,25 \text{ zł}$	342,75
7.	Stawka procentowa podatku		12%
8.	Koszty uzyskania przychodu		250,00

Lp.	Składniki	Działanie	Kwota
9.	Podstawa obliczenia zaliczki na podatek po zaokrągleniu do pełnych złotych	2500 zł – 342,75 zł (skł. społeczne finans. przez zatrudnionego)	1907,00
10.	Kwota zmniejszająca miesięczną zaliczkę podatkową (na mocy złożonego PIT-2)		150,00
11.	Zaliczka na podatek przed zaokrągleniem	(1907 zł × 12%) – 150 zł	78,84
12.	Podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne	2500 zł – 342,75 zł (skł. społ. fin. przez zatrud.)	2157,25
13.	Składka zdrowotna	2157,25 zł × 9%	194,15
14.	Zaliczka na podatek do przekazania na rachunek urzędu skarbowego po zaokrągleniu do pełnych złotych	78,84 zł po zaokrągleniu do pełnych zł	79,00
15.	Kwota netto	2500 zł – 342,75 zł – 194,15 zł – 79 zł	1884,10

1.8. Nowe ulgi podatkowe w ramach zerowego PIT

Od początku 2022 r. wprowadzono trzy nowe ulgi (zwolnienia) podatkowe, które płatnicy muszą uwzględnić przy rozliczeniach list płac na mocy złożonych przez zatrudnionych oświadczeń potwierdzających fakt spełniania warunków do skorzystania z tych ulg. Mowa tu o:

- 1) uldze na powrót dla podatników osiedlających się w Polsce („ulga na powrót”),
- 2) uldze dla podatników z co najmniej czwórką dzieci („ulga dla rodzin 4+”),
- 3) uldze dla pracujących emerytów („ulga dla seniorów”).

W kontekście zerowego PIT wspomnieć należy, że Polski Ład 2.0 objął zwolnieniami podatkowymi określonymi w art. 21 ust. 1 pkt 148 i 152–154 PDOFizU (chodzi tu o „ulgę dla młodych”, „ulgę na powrót”, „ulgę dla rodzin 4+” oraz „ulgę dla seniorów”) także zasiłek macierzyński, o którym mowa w ZasiłkiU (w ramach limitu rocznego wynoszącego 85 528 zł).

1.8.1. Ulga na powrót

Po nowelizacjach przepisów dokonanych w ramach Polskiego Ładu 1.0 oraz 2.0, na mocy art. 21 ust. 1 pkt 152 PDOFizU w przypadku podatnika, który przeniósł miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zwolnione z opodatkowania są przychody:

- 1) ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy;
- 2) z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 PDOFizU;
- 3) z pozarolniczej działalności gospodarczej, do której mają zastosowanie ogólne zasady opodatkowania, opodatkowanie podatkiem liniowym, opodatkowanie kwalifikowanych praw własności intelektualnej albo wynikające z ustawy o zryczaśto-

wanym podatku dochodowym w zakresie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych;

- 4) z zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w ZasiłkiU
– do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł, osiągnięte w czterech kolejno po sobie następujących latach podatkowych, licząc od początku roku, w którym podatnik przeniósł to miejsce zamieszkania, albo od początku roku następnego, z zastrzeżeniem art. 21 ust. 39, 43 i 44 PDOFizU.

Wskazana preferencja przysługuje pod warunkiem, że:

- 1) w wyniku przeniesienia miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (po 31.12.2021 r.) podatnik podlega nieograniczonemu obowiązkowi podatkowemu oraz
- 2) podatnik nie miał miejsca zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w okresie obejmującym:
  - a) 3 lata kalendarzowe poprzedzające bezpośrednio rok, w którym zmienił miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz
  - b) okres od początku roku, w którym zmienił miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do dnia poprzedzającego dzień, w którym zmienił miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz
- 3) podatnik:
  - a) posiada obywatelstwo polskie, Kartę Polaka lub obywatelstwo innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa należącego do Europejskiego Obszaru Gospodarczego albo Konfederacji Szwajcarskiej, lub
  - b) miał miejsce zamieszkania:
    - nieprzerwanie co najmniej przez okres, o którym mowa w pkt 2, w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, Konfederacji Szwajcarskiej, Australii, Republice Chile, Państwie Izrael, Japonii, Kanadzie, Meksykańskich Stanach Zjednoczonych, Nowej Zelandii, Republice Korei, Zjednoczonym Królestwie Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej lub Stanach Zjednoczonych Ameryki, lub
    - na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nieprzerwanie przez co najmniej 5 lat kalendarzowych poprzedzających okres, o którym mowa w pkt 2, oraz
- 4) posiada certyfikat rezydencji lub inny dowód dokumentujący miejsce zamieszkania dla celów podatkowych w okresie niezbędnym do ustalenia prawa do tego zwolnienia, oraz
- 5) nie korzystał uprzednio, w całości lub w części, z tego zwolnienia – w przypadku podatników, którzy ponownie przeniosą miejsce zamieszkania na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

1.8.2. Ulga dla rodzin 4+

Stosownie do art. 21 ust. 1 pkt 153 PDOFizU wolne od podatku są przychody do wysokości nieprzekraczającej w roku podatkowym kwoty 85 528 zł:

- 1) ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej i spółdzielczego stosunku pracy;
- 2) z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 PDOFizU;

- 3) z pozarolniczej działalności gospodarczej, do której mają zastosowanie ogólne zasady opodatkowania, opodatkowanie podatkiem liniowym, opodatkowanie kwalifikowanych praw własności intelektualnej albo wynikające z ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym w zakresie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych;
  - 4) z zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w ZasiłkiU.
- osiągnięte przez podatnika, który w roku podatkowym w stosunku do co najmniej czworga dzieci, o których mowa w art. 6 ust. 4c PDOFizU, z uwzględnieniem art. 6 ust. 4e i 8 PDOFizU, wykonywał władzę rodzicielską, pełnił funkcję opiekuna prawnego, jeżeli dziecko z nim zamieszkiwało, lub sprawował funkcję rodziny zastępczej na podstawie orzeczenia sądu lub umowy zawartej ze starostą, a w przypadku pełnoletnich uczących się dzieci – wykonywał ciężący na nim obowiązek alimentacyjny albo sprawował funkcję rodziny zastępczej, z zastrzeżeniem ust. 39 i 44–48 PDOFizU.

Jak wynika z powyższego, prawo do „ulgi dla rodzin 4+” posiadają rodzice lub opiekunowie, którzy pełnią swoją rolę dla dziecka małoletniego, pełnoletniego, które zgodnie z odrębnymi przepisami otrzymywały zasiłek (dodatek) pielęgnacyjny lub rentę socjalną, lub pełnoletniego do ukończenia 25. roku życia, uczącego się w szkołach, o których mowa w krajowych lub zagranicznych przepisach regulujących system oświatowy lub szkolnictwo wyższe, jeżeli w roku podatkowym dzieci te:

- 1) nie stosowały przepisów o opodatkowaniu liniowym, ryczałtowym (z wyjątkiem najmu prywatnego rozliczanego ryczałtem), w zakresie osiągniętych w roku podatkowym przychodów, poniesionych kosztów uzyskania przychodów, zobowiązania lub uprawnienia do zwiększania lub pomniejszenia podstawy opodatkowania albo przychodów, zobowiązania lub uprawnienia do dokonywania innych doliczeń lub odliczeń;
- 2) nie rozliczały podatku tonażowego lub przepisów o aktywizacji przemysłu okrętowego i przemysłów komplementarnych;
- 3) nie uzyskały dochodów opodatkowanych według skali lub ryczałtem z tytułu kapitałów pieniężnych lub przychodów zwolnionych z tytułu „ulgi dla młodych” lub „ulgi na powrót”, w łącznej wysokości przekraczającej 12-krotność renty socjalnej.

1.8.3. Ulga dla seniorów

Zgodnie z art. 21 ust. 1 pkt 154 PDOFizU, wyłączone z opodatkowania zostały natomiast przychody:

- 1) ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej, spółdzielczego stosunku pracy;
- 2) z umów zlecenia, o których mowa w art. 13 pkt 8 PDOFizU;
- 3) z pozarolniczej działalności gospodarczej, do której mają zastosowanie ogólne zasady opodatkowania, opodatkowanie podatkiem liniowym, opodatkowanie kwalifikowanych praw własności intelektualnej albo wynikające z ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym w zakresie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych;
- 4) z zasiłku macierzyńskiego, o którym mowa w ZasiłkiU
– otrzymane przez podatnika po ukończeniu 60. roku życia w przypadku kobiety i 65. roku życia w przypadku mężczyzny, do wysokości nieprzekraczającej w roku

podatkowym kwoty 85 528 zł pod warunkiem, że podatnik podlega z tytułu uzyskania tych przychodów ubezpieczeniom społecznym w rozumieniu SysUbSpołU oraz podatnik, mimo nabycia uprawnienia, nie otrzymuje m.in.:

- a) emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w ustawie z 20.12.1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- b) emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w ustawie z 10.12.1993 r. o zapatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin,
- c) emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w ustawie z 18.2.1994 r. o zapatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin,
- d) emerytury lub renty rodzinnej, o których mowa w EmRentyFUSU,
- e) świadczenia, o którym mowa w art. 30 ust. 1 pkt 4a PDOFizU (chodzi tu o świadczenia pieniężne otrzymywane po zwolnieniu ze służby przez funkcjonariuszy służb mundurowych oraz żołnierzy, w związku ze zwolnieniem tych osób ze służby stałej na podstawie odrębnych ustaw, przez okres roku co miesiąc lub za okres roku jednorazowo albo co miesiąc przez okres 3 miesięcy),
- f) uposażenia przysługującego w stanie spoczynku lub uposażenia rodzinnego, o których mowa w ustawie z 27.7.2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Podkreśliśmy, że art. 21 ust. 1 pkt 154 PDOFizU stanowi, że jednym z warunków umożliwiających skorzystanie z „ulgi dla pracującego seniora” jest podleganie ubezpieczeniom społecznym z tytułu uzyskiwania przychodów wskazanych w przytoczonym przepisie. Omawiana regulacja mówi więc o tytule ubezpieczenia, ale nie stanowi, że ze wspomnianej ulgi korzystają tylko przychody podlegające ozusowaniu. A więc w kontekście przedmiotowej preferencji dla seniorów nie ma znaczenia, czy dane świadczenie wchodzi do podstawy wymiaru składek ZUS, czy też nie. Istotne jest natomiast, aby zatrudniony nie pobierał świadczeń emerytalno-rentowych wymienionych w art. 21 ust. 1 pkt 154 PDOFizU i z tytułu uzyskiwania przychodów wskazanych w tej regulacji podlegał ubezpieczeniom społecznym (por. interpretacja Dyrektora KIS z 1.7.2022 r. (0114-KDIP2-2.4011.403.2022.1.IN, Legalis).

Co jeszcze ważne, na potrzeby stosowania ulgi dla pracujących seniorów uznaje się, że uprawnienie do emerytury nabywane jest z chwilą ukończenia 60. lat dla kobiety i 65. lat dla mężczyzny. Nie ma konieczności składania wniosku do ZUS o emeryturę i otrzymania decyzji. A zatem uprawnienia do świadczenia emerytalnego nie trzeba potwierdzać.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl